RĂSPUNDEREA PENALĂ PENTRU INFRACȚIUNEA DE CRUZIME FAȚĂ DE ANIMALE

Elena CONDORACHI
CZU: 343.58:343.211 elena.kondoraki@gmail.com

Comportamentul de cruzime și tortură îndreptat asupra animalelor a devenit o adevărată problemă, un adevărat crud al societății în zilele noastre, care cu greu poate fi monitorizat și mai ales stopat. Numărul înalt al cazurilor de cruzime și violență față de animale raportate în fiecare zi este doar o mică parte dintre toate cazurile care se petrec de fapt, în realitate, pentru că cele mai multe cazuri, din păcate, nu sunt niciodată raportate. Această situație creează în fața științei dreptului penal o nouă serie de probleme ce ţin de înţelegerea, abordarea, implementarea corectă şi racordarea continuă a modelelor teoretice la aspectele practice. Animalele trebuie să se bucure de dreptul fundamental de a nu fi tratate exclusiv ca resurse sau bunuri economice, deoarece animalele sunt ființe vii, respectiv este normal să li se ofere un regim juridic propriu și special, care să le ofere o protecție. În mod firesc, este interzis ca deținătorii de animale să aplice rele-tratamente asupra acestora, precum: lovirea, schingiuirea, torturarea și alte asemenea cruzimi. Îmbucurător este faptul că, în timp, societatea și-a schimbat atitudinea cu privire la cruzimea față de animale, astfel încât, în ultimii ani, s-a solicitat de către societatea civilă prin proteste și petiții, o lege ce ar proteja animalele [1].

Statul și-a asumat responsabilitatea de a proteja animalele, prin adoptarea *Legii nr. 157 din 26 iulie 2018, în vigoare din 14.09.2018* [2], privind completarea Codului penal cu art. 222^1 – Cruzimea față de animale: „(1) Tratarea cu cruzime sau torturarea animalelor care a cauzat mutilarea ori moartea acestora se pedepseşte cu amendă în mărime de la 500 la 750 de unităţi convenţionale sau cu muncă neremunerată în folosul comunităţii de la 100 la 180 de ore, sau cu închisoare de până la 1 an. Alin.(2) Aceleaşi fapte săvârşite: a) în public sau în prezenţa minorilor; b) de o persoană responsabilă de îngrijirea, protecţia şi bunăstarea animalelor, de dresarea sau de acordarea asistenţei medicale veterinare; c) din motive sadice, se pedepsesc cu amendă în mărime de la 750 la 1350 de unităţi convenţionale sau cu muncă neremunerată în folosul comunităţii de la 180 la 240 de ore, sau cu închisoare de la 1 la 3 ani”. Astfel, prin adoptarea prezentului articol s-a realizat un fapt important – animalele, din bunuri (art. 445 Cod civil, prezumă că animalul poate fi un bun [3]), au devenit subiect de drept, iar oamenii au o responsabilitate mai mare față de animale, și comportamentul josnic cu animalele sau cruzimea, violența, se pedepsește penal. De asemenea, prin acest articol înțelegem reglementarea normelor indispensabile pentru garantarea bunelor condiții de trai ale animalelor cu sau fără deținător, precum și nu doar cruzimea față de animalul domestic, dar față de toate animalele (vertebratele superioare), care ar putea simți durere și suferință în urma actelor inumane.

Art. 222[1] incriminează o variant-tip (alin. (1): tratarea cu cruzime sau torturarea animalelor care a cauzat mutilarea ori moartea acestora) și o variantă agravantă (infracțiunea prevăzută la alin. (1) este săvârșită: a) în public sau în prezența minorilor; b) de o persoană responsabilă de îngrijirea, protecţia şi bunăstarea animalelor, de dresarea sau de acordarea asistenței medicale veterinare; c) din motive sadice) [4]; articolul este încadrat în Capitolul VIII – Infracțiuni contra sănătății publice și conviețuirii sociale. Trebuie să înțelegem că termenul folosit – *cruzimea,* nu înseamnă moartea, uciderea animalelor, ci acțiunile de torturare, mutilare și de schingiuire, acte ce pot provoca suferință animalului. Din conținutul art. 222[1] putem conchide că **subiect al infracțiunii** este persoana fizică, responsabilă, care la momentul săvârșirii infracțiunii a atins vârsta de 16 ani, iar persoana juridică nu poate fi subiect al infracțiunii supra menționate. Subiectul infracțiunii cel mai des întâlnită este persoana care deține un animal, sau care are grijă de acesta (alin.(2) lit. (b) *o persoană responsabilă de îngrijirea, protecția și bunăstarea animalelor, de dresarea sau de acordarea asistenței medicale veterinare*), iar acțiunea sau inacțiunea de tratare cu cruzime față de animale, ori de schingiuire sau torturare a acestora, are un caracter ilicit, adică se încalcă normele legislației actuale și actele normative [5] (*Legea nr.211 din 19.10.2017 privind protecţia animalelor folosite în scopuri experimentale sau în alte scopuri ştiinţifice* [6]; *Hotărârea Guvernului nr.369 din 12.06.2015 pentru aprobarea Normei sanitar-veterinare privind protecţia animalelor în momentul uciderii* [7]; *Hotărârea Guvernului nr.1275 din 17.11.2008 cu privire la aprobarea Normei sanitar-veterinare privind protecţia animalelor de fermă* [8] etc.). Răspunderea penală, în conformitate cu art. 50 Cod penal, apare atunci când sunt întrunite toate elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute la art. 222[1], și anume, fapta săvârșită cu intenție, deoarece imprudența nu poate fi imputată, actele de tortură și suferință fiind provocate intenționat, faptuitorul dându-și seama de rezultatul acțiunii/inacțiunii sale. Trebuie să accentuăm un aspect important, și anume, cruzimea față de animale manifestată prin inacțiune, iar un exemplu în acest sens ar fi: lipsirea intenționată a animalului de apă și hrană, lăsarea acestuia în condiții meteo nefavorabile (îngheț, viscol, furtună etc.), însă aici ținem să menționăm că subiectul infracțiunii în acest caz este doar deținătorul de animale sau o persoană responsabilă de îngrijirea, protecţia şi bunăstarea animalelor, de dresarea sau de acordarea asistenţei medicale veterinare (alin. (2) lit. (b)).

Deși Republica Moldova a făcut un pas important în ceea ce ține de drepturile animalelor, încă suntem în urmă la acest capitol comparative, cu alte state. De altfel, nu au fost ratificate nici semnate de către țara noastră Convenția Europeană pentru Protecția Animalelor de companie, Convenția Europeană pentru protecția animalelor vertebrate utilizate în experimente și alte scopuri științifice. Convenția Europeană privind protecția animalelor în timpul transportului international. Îmbucurător este însă faptul că în Republica Moldova, cu pași mici se face reforma morală, o reformă

atât de necesară statului nostru, pentru un progres spre o societate civilizată și pentru un stat de drept.

Referințe:

1. https://www.petitieonline.com/anularea_deciziei_cu_privire_la_reglarea_numerica_prin_impucare_a_cainilor_i_pisicilor_din_strad?fbclid=IwAR28gP0yJonyH6medNZSj4bGTsyiviFZxxFGVtoR3u4TDxktMOi93CPPF8
2. Codul contravențional, din 24-10-2008.
3. Legea nr. 157 din 26 iulie 2018, în vigoare din 14.09.2018, pentru modificarea Codului penal al Republicii Moldova nr. 985/2002.
4. Codul civil, republicat: 01-03-2019.
5. *Convenţia Europeană pentru protecţia animalelor de companie,* adoptată la Strasbourg la 13.11.1987.
6. Convenția Europeană pentru protecția animalelor vertebrate utilizate în experimente și alte scopuri științifice, adoptată la Strasbourg la 18.03.1986.
7. Hotărârea Guvernului nr.369 din 12.06.2015 cu privire la aprobarea Normei sanitar-veterinare privind protecţia animalelor în momentul uciderii. Publicat: 19-06-2015 în *Monitorul Oficial*, nr. 150-159 art. 412.
8. Hotărârea Guvernului nr.1275 din 17.11.2008 cu privire la aprobarea Normei sanitar-veterinare privind protecţia animalelor de fermă.